

La Pagina

da Surmeir

emda
42

SURVISTA

Tschintg decennis musicals

La sia passiuin per la musica ò Benedetto «Benni» Vigne scuvert gio böd (varda foto). Oz chinta igl musicist sasez tar la generaziun «tattala». Uscheia daclera el er igl tetel digl sies nov album «Melodias da mi'tatta», tgi cumpeglia 17 canzungs da tschintg decennis musicals.

12

«Suflader» politic tar la PLD

Aint igl teater dattigl adegna en «suflader» - la persunga tgi geida agl actour tg'ò amblido igl sies text. Er sen camp politic dattigl ensatge sumigliaint, angal tgi las parteidas nomnan chegl «collaboratour scientific». Matia Demarmels è en tal aint igl secretariat general dalla PLD a Berna.

4

Prietschs dynamics

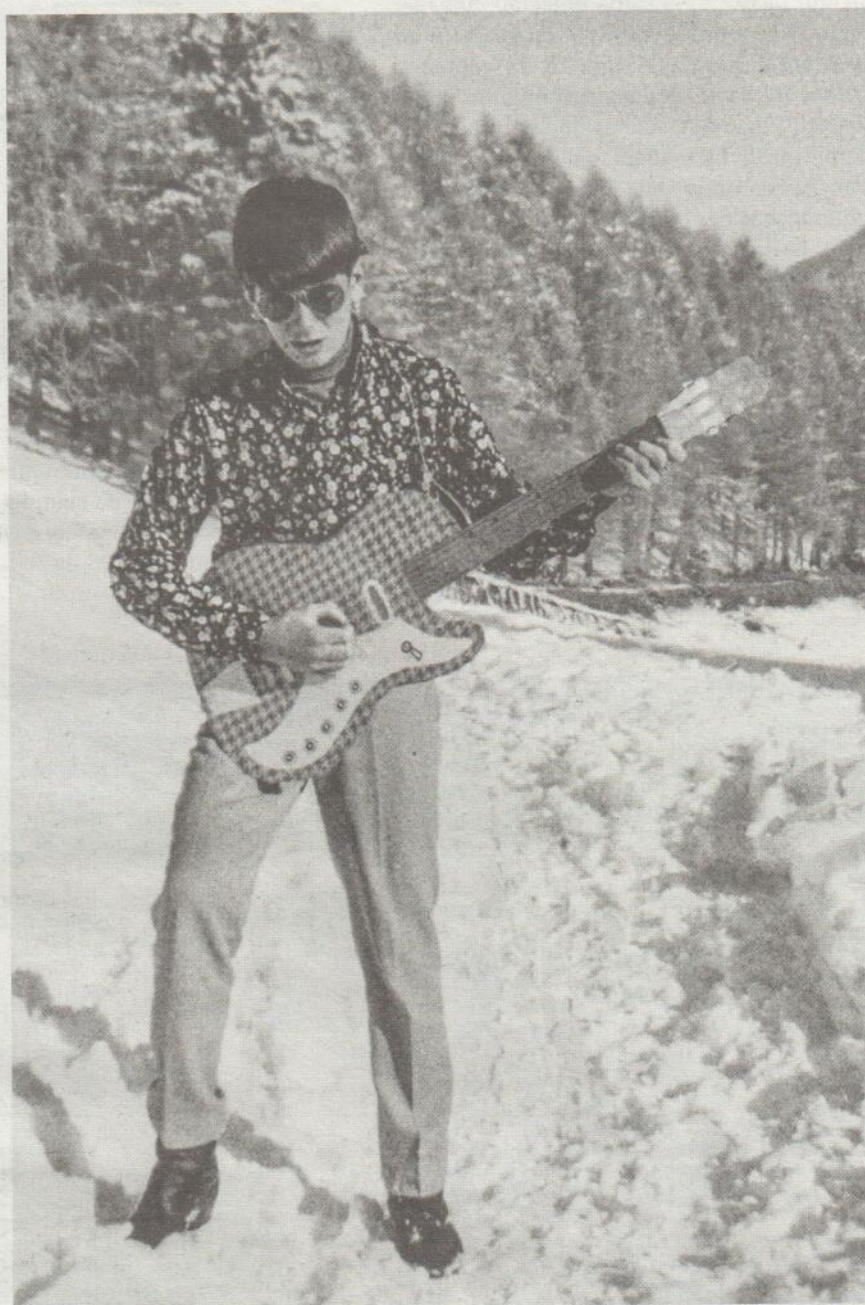
An futur preveian las Savognin Pendicularas SA en model da prietschs dynamics. Chegl è sto egn digls temas dalla radunanza generala.

6

Las datas moran betg

Sierar noms d'access e plets clav è en tema ainten la publicitad, tge tgi capeta cun chellas datas siva dalla mort, strousch.

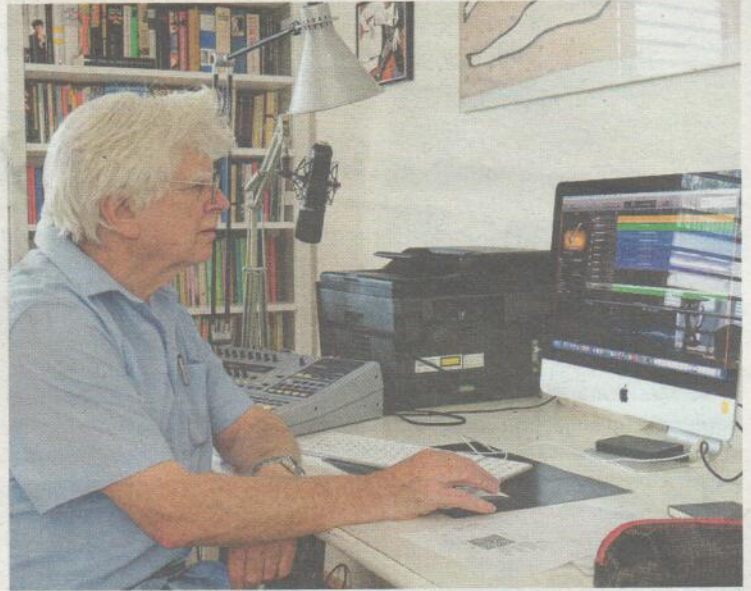
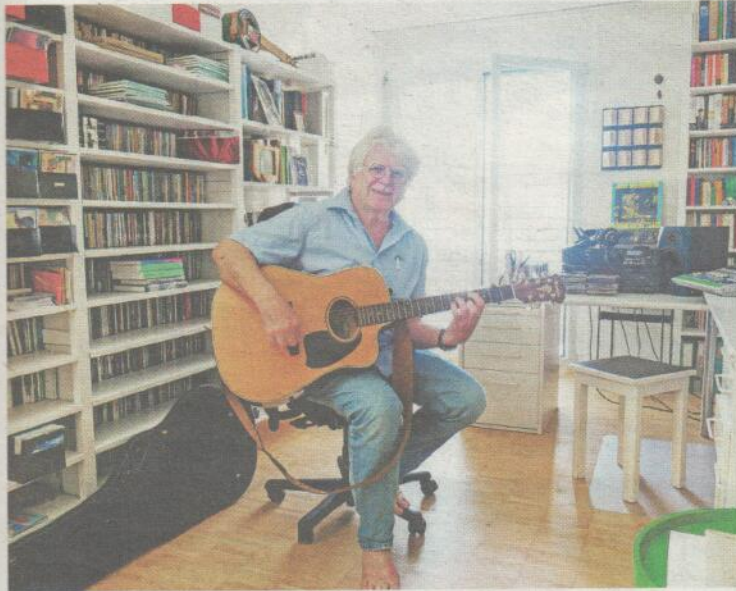
9

Benni Vigne igl onn 1976 cun ghitarra da cartung.

Foto MAD

Igl «tat» derva igl sies truclet

Benni Vigne aint igl sies biro a tgesa. Durant la pandemia ò el registro aint cò igls demos pigl sies album.

Fotos Sandra Balzer

Sandra Balzer/FMR

Avant treis onns e mez ò Benedetto Vigne davert igl sies «truclet» ed è ia alla tschertga da canzungs cumponeidas, pero betg edeidas anfignen ossa. Chegl cun success: a caschung digl sies 72avel anniversari preschainta el igl album «Melodias da mi'tatta»: 17 canzungs rumantschas – per part recumponeidas – or digls sies tschintg decennis musicals.

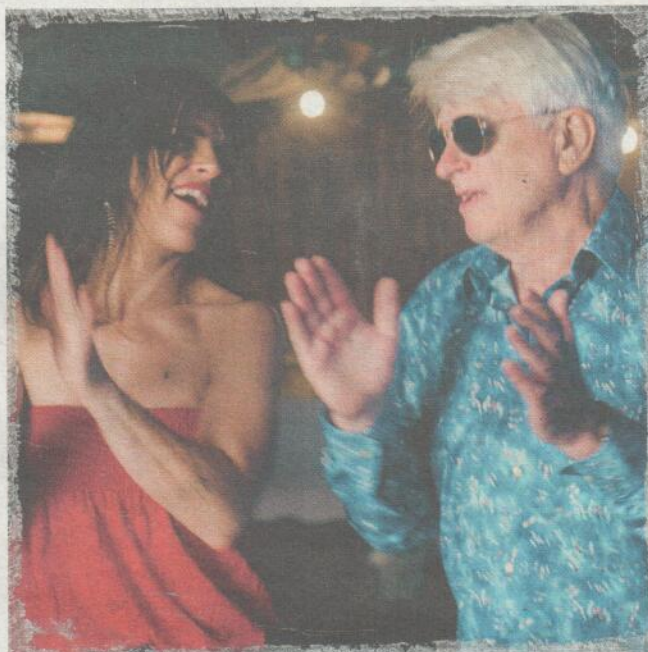
«Pader Alexander Lozza veva probabel ideias da jazz e blues», dei Benedetto «Benni» Vigne. Forsa egnà dallas raschungs, tgi Benni Vigne tg'è carschia se a Salouf ò tscharnia gist dus'canzungs tgi sa basan segl pader surmiran tg'è mort avant 70 onns, las ò transfurmadas e fatg las sias atgnas ordlonder. Da santeir èn chellas tranter otras segl sies novraschaint e tschintgavel album dalla sia carriera, cumparia chels deis. A caschung digl sies 72avel anniversari preschainta el totalmaintg 17 canzungs ord tschintg decennis anc mai publitgeidas. Perche gl er igl tetel digl album «Melodias da mi'tatta». Er sch'el seia facticamaintg sainza unfants e beadis, possa el chintar sasez tar la generaziun «tattala». La tatta resp. igl tat seia el. La FMR ò visito igl «tat» a Turitg, noua tg'el abitescha gio varsaquants onns.

Canzungs or digl truclet

Las 17 canzungs èn ple u manc canzungs tg'eran onns u perfign decennis zuppadas aint igl «truclet» da Benni Vigne. «Cun l'antschatta dalla pandemia sunga ia alla tschertga e va catto tetels e canzungs tg'ia veva scretg, tetels per part sparias», rachinta igl musicist tgi vala er scu pionier digl rock rumantsch. El vegia gia l'impressiun tgi valess la pagna da publitgier chegl. All'antschatta

vegia el perfign tamia tg'igl antier material na vegia betg plaz sen en unic DC.

Igls davos treis onns e mez ò Benni Vigne aloura per part rescretg u mess an nov vistgia musical igl material digl sies «truclet». «Durant la pandemia vaia fatg mintga de en demo aint igl mies biro a tgesa.» Ed enqualtgi sung e tung da chels amprens demos èn perfign da santeir ainten l'ovra finala: «Per exaimpel la melodia dalla ghitarra all'antschatta dalla canzung «ils giuvens, las giuvnas», tradescha igl musicist.

Ansemen cun Olivia Spinatsch ò Benni Vigne canto la single digl album «Angular tgavals». Cun la canzung è nia publitgia en videoclip.

Unia las vouchs rumantschas

La gronda part dallas canzungs ò Benni Vigne scretg aint igl sies idiom surmiran, da cattar èn dantant er canzungs sursilvanas e perfign ena ladina. Sper igls differents idioms e la vouch principala da Benni Vigne ò el unia ena tozza vouchs ed instrumentalists rumantschs aint igl studio, e chegl cun l'antiera paletta da generaziuns, quasi digl tat anfignen tigl's beadis. Las vouchs las pi giovnas: quatter unfants dalla Scola rumantscha da Turitg. Tranter las vouchs carscheidas èn per exaimpel Olivia Spinatsch, Pascal Gamboni, Corin Curschellas u Paula Mia. La plepart dallas vouchs èn femininas. «Perche gl er igl interpret digl album «Benni & otras», daclera igl musicist (varda cover DC).

Tscharnia partenarias e partenaris vegia el tenor tung dallas canzungs.

«Dus u treis
canzungs faschessa oz
forsa oter.»

Benni Vigne

Tenor igl codesch da Benni Vigne «Igl treis alchimsists dallas melodias» (da san.): Manfred Zazzi (coproducent), Tumasch è (coproducent) e Benni Vigne.

«Scu gio avant 20 onns eneda, vaia gia igl intent da rimnar ed uneir tot las vouchs rumantschas tg'en danturn. Ma aint igl fra-taimp dattigl schi bleras.» Percheigl dattigl er - scu tgi vign numno aint igl codesch accompagnont - enqualtgi vouch tgi mantga. Egna da chellas è per exaimpel Saskia Demarmels, la cantadoura da Salouf. Gugent vess Benni

Vigne er collaboro cun ella, «ma ella n'ò betg lia antrar aint igl duet cuigl tat». Dus vouchs per las dus canzungs - scretgas uriundamaintg per Saskia Demarmels - ò Benni Vigne catto cun Paula Mia ed Olivia Spinatsch. Benni Vigne accentuescha pero, tgi tant Olivia Spinatsch scu er Paula Mia na seian betg la sagonda schelta mabagn duets

tg'el vess er schiglio previa pigl sies project. Igl duet cun Olivia Spinatsch - la vouch surmirana - è perfign davanto la single digl album. «Angular tgvails» è cumparia da curt cun en videoclip correspondent. Ed «angular tgvails» vign - tenor indicaziuns da Benni Vigne - er gio canto digls unfants dalla scoligna da Surses.

Continuaziun sen p. 14

Igls quatter unfants dalla Scola rumantscha da Turitg cantond aint igl studio igl onn 2020: Juli, Braida, Delia e Flurina Mirai.

«Pader Alexander
Lozza veva prubabel
ideias da jazz e blues.»

Benni Vigne

«Igl tat ed igl beadi aint igl studio Aquarium 2022 a Turitg», screiva Benni Vigne. Igl «tat» è el sez ed igl «beadi» Gianni Tschenett. Fotos MAD

«Dus u treis canzungs faschessa oz forsa oter»

«Melodias da mi'tatta» – tgi cumpeggia digl reminent anc en cover da Bob Dylan scu bonus e 18avla canzung – è accompagna d'en codesch autobiografic triling ed illustro. El cumpeggia pinavant infurmaziuns davart las vouchs hospitantas scu er tot igls texts dallas canzungs an rumantsch, tudestg ed

engles. «Igl texts tudestgs èn per chels tgi na tgapeschan betg rumantsch, ed igls engles per chels tgi na tgapeschan betg tudestg.» Cun igl product final – la DC cun codesch accumpagnont seia el fitg cuntaint. «Dus u treis canzungs faschessa oz forsa oter.» Ed er sch'el seia mai propi sto persvadida dalla sia vusch, vegia chella bagn en agen character. «Ensacu ins so veiver cun chegl.» Canzungs prefereidas vegia el varsaquantas.

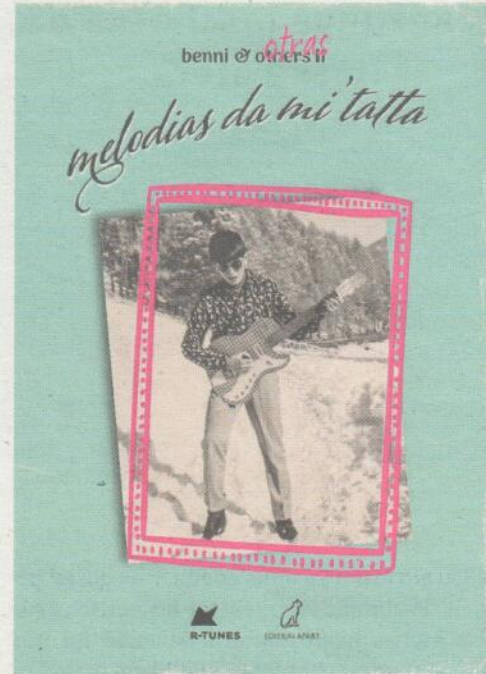
Sainza intelligenza artificziala

Ena tala ovra costa sa tgapescha er. E sper varsaquants sustigns e sponsours, er graztga ad en crowdfunding da radond 13 000 francs, vegia el e sia donna er anc contribuia ena part per produtgier la si'ovra. – En'ovra, produtgeida sainza intelligenza artificziala (IA), scu tg'è da liger aint igl codesch. «Far musica cun IA è gist an discussiun, perche gl vaia menziuno chegl. Schi bagn tg'ia sung da prancepi avert e forsa è chegl ensatge tg'ia amprov er eneda.» Per exaimpel per ena canzung da Nadal tg'el ò per mangs da cumponer, tradescha el.

Scu intent pigl sies album novraschaint nomna Benni Vigne da «far quasi en'ovra finala cun canzungs zuppadas aint igl truclet.» Damai, la davos'ovra, resp. è igl truclet Vigne ossa veid? «Ia na va betg scretg ena massa canzungs, chegl eran las davosas canzungs tg'ia veva anc avantmang. E pinavant vaia publitgia er angal mintga diesch onns ensatge. Via uscheia na saia betg schi chegl gartegia alloura anc cun 82 onns», dei igl «tat» cun en reir.

«Benni & otras – melodias da mi'tatta» vign preschento a caschung da dus vernissaschas. La vernissascha principala ò li sonda, igls 4 da november 2023 allas 20.30 a caschung digls Deis da Litteratura a Domat.

La DC pò neir retratga tar R-Tunes ed Ediziun Apart.

«Melodias da mi'tatta» è igl tschintgavel album tgi Benni Vigne ò publitgia. I sa tracta d'ena DC cun en codesch accumpagnont. Foto MAD

Diesch gedas cantar e sunar

Madlaina Capeder/FMR

La musica, igl sunar e cantar, accumpogna blers da nous tras la veta. Cantar canzungs pigls unfants per tgi saptgan sa durmantar e sa quietar, amprender en instrumaint e sunar siva ainten ena furmaziun da musica u cantar ainten en chor. Bels hobis tgi anritgeschan l'atgna veta e la veta culturala. Oz diesch pledigns e pledungs rumantschs cun translaziun tudestga tigl tema musica.

La redacziun dalla FMR preschainta regularmaintg ainten la rubrica «Pledigns e pledungs» plets u dumondas linguistics rumantschas. Ena rubrica tgi duess animar da duvrar ed amprender igl lungatg rumantsch.

cantinar

precantar

cumponer

igl studio da tung

registrar

sunar

tadlar musica

igl accumpognamaint musical

igl cantautour

igl portatung

summen

einsingen

komponieren

das Tonstudio

aufnehmen

musizieren

Musik hören

die Musikbegleitung

der Liedermacher

der Tonträger

PLEDIGNS & PLEDUNGS